

REFORMÁTUS HÍRADÓ

III. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

A támogató kolozsvári
református egyház-
községek: Felsőváros,
Hidelve, Írisz, Kerekdomb,
Szamosfalva, Törökvgás
és Újalsóváros.

Szerkesztőbizottság:
Ballai Zoltán, Bibza Gábor,
Kerekes Edit

Feltámadás – tény és hitkérdés

„Krisztus feltámadott, kit halál elragadott;
Örvendezzünk, vigadjunk, Krisztus lett a vigaszunk,
Alleluja!
Ha ő fel nem támad, nincs többé bűnbocsánat,
De él. Ezért szent nevét, zengjük ő dicséretét,
Alleluja!
Alleluja, Alleluja, Alleluja!
Örvendezzünk, vigadjunk, Krisztus lett a vigaszunk,
Alleluja!”

(Húsvéti ének a XIII. század elejéről)

■ Krisztus feltámadott! – köszöntik egymást húsvét reggelén a keleti keresztények. A köszöntés igenis helyénvaló, de mire alapozzák állításukat azok, akik ezt vallják? A nyitott sziklasír sokak számára nem nyomós és meggyőző bizonyíték arra, hogy Jézus valóban feltámadt volna. Némelyek azt állították, hogy amíg a sír környékét őrző katonák elszenderedtek és aludtak, addig Jézus tanítványai feltörték a lepecsételt sírt és ellopták a Mester testét.

Jézust nagypénteken feszítették keresztre, ez a rettentő ítélet egy lassú és hosszan tartó kínszenvedést jelentett, s mivelhogy az idő későre járt, mihelyt bekövetkezett a halál, gyorsan kellett cselekedni még a naplemente előtt, mielőtt beállt volna a szombatnapi nyugalom (sabbát). Ezekben a napokban egyébként is ünnepeltek, éppen akkor volt a pászka ünnepe (peszah) is, amelyet minden zsidó embernek illendő volt a fogságból való szabadulás emlékére megülni. Egy gazdag tanácsbeli ember, arimátiai József – aki maga is tanítványa volt Jézusnak –, elkérte Pilátustól Jézus testét. Engedélyt kapott arra, hogy levegye a keresztről és eltemesse, így szinte kapkodva, egy új sziklába vajt sírboltba tette Jézust, nagy követ hengerítve a sírbolt szájára (Mt 27,57–61). Szombat a nyugalom napja volt. A Jézust követő kegyes asszonyok vasárnap kora hajnalban sietve mentek a temetkezési helyre, hogy a szokása szerint megkenjék Jézus testét drága kenetekkel (Mk 16,1–2). A sírbolt bejáratát elzáró nehéz követ elhengerítve találták, és amikor beléptek, nagy megdöbbenésükre Jézus holtteste már nem volt ott. Két angyal szólította meg őket: „Mít keresitek a holtak között az élőt?” – emlékeztetve őket mindarra, amit Jézus mondott nekik még Galileában, amikor jelentette elkövetkező szenvedéseit, kínhalálát és feltámadását. Ezek az asszonyok az elsők, akik Krisztus feltámadásának valóságával találkoztak, ők azok, akik elviszik a hírt, de nem hisznek nekik az apostolok, és afféle asszonyi fecsegésnek vélik az egészet (Lk 24,1–11).

Nehéz volt feldolgozni a hirtelen változást, hisz ehhez fogható még nem történt. A tanítványok, az apostolok sorra mind találkoznak a Feltámadot-

tal. Pál apostol az 1Kor 15,5–8-ban felsorol néhány hiteles nevet, olyan személyeket, akiknek valóban megjelent Krisztus

a feltámadása után. Az Újszövetség egyik legkorábbi iratáról van szó, erről a levélről úgy tudjuk, hogy már Kr. u. 54-ben megszerkesztette Pál, tehát abban a korban még sokan éltek azok közül, akiknek valóságos tapasztalatuk volt a feltámadott Jézus Krisztusról (1Kor 15,3–8). Nem volt könnyű akkor és ott megérteni, feldolgozni és elfogadni a változást, azt, amely az ismerttől teljesen eltért, valami olyat, amely teljesen más, mint amit a természet törvényei az emberek számára előírnak, de – valljuk meg őszintén – ma sincs könnyebb helyzetben az az egyén, aki őszintén elmélyed a kérdés mélyrétegeiben. A feltámadást megérteni, elfogadni semmilyen más módon nem lehet, csakis hit által. „Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is. [...] Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsenegjük lőn azoknak, kik elaludtak.” (1Kor 15,14.20). A halál, a belőle való feltámadás és az élet mögött egészen és teljességében hiteles személynek kell állnia, mert egyébként nehezen hihető, hogy mesének, legendának vagy éppen mítosznak – ahogyan sokan szeretik nevezni tudós burokba öltöztetve tudatlanságukat – olyan ereje lenne, hogy kétezer éve töretlenül hisznek Bennem nemzedékek sorai.

Nem véletlen az sem, hogy az Újszövetség több helyen is hangsúlyozza, és az igen tömör hitvallásunkba is bekerült az a bizonyos időhatározó: „harmadnapon halottaiból feltámadta”. Ugyanis, ha egy eseményről tudjuk, hogy mikor és hol történt, akkor az egy valóságos esemény, amely időben és térben megtörtént. A történés nyilvánvaló tény, csupán a mikéntje, a hogyanja marad előttünk titok, mint Isten egyéb titkai általában.

A keresztyénység számára a legjelentősebb ünnep a húsvét, nyilvánvalóan nagypéntekkel együtt. Egyik a halál, míg a másik a feltámadás, a dicsőséges húsvét hajnali elindulás. Ez az üdv-esemény oly fontos volt a hívő keresztyének életében, hogy az emlékezés napja a hetedik, úgynevezett nyugalom napjáról áttevődött a feltámadás napjára, a hét első napjára, ezért is nevezték el az első keresztyének azt az Úr napjának.

Jézus Krisztus feltámadása után többeknek megjelent, s amikor még éppen tartott a két emmausi tanítványnak Krisztussal való találkozásáról szóló beszámolója a tizenegy előtt, akik Jeruzsálemben voltak, Jézus megállt közöttük, és ezt mondta nekik: „Békesség néktek!” (Lk 24,36). A feltámadott Krisztus e tanítványainak szánt szeretetteljes üdvözlését a mi erdélyi református népünk átvette és használja is. Nyújtsunk segítő kezet a rászorultak felé, és szeretettel köszöntsük mi is egymást ezen a húsvéti feltámadás ünnepén: Békesség Istentől!

Lengyel István
magyarfenesi lelkipásztor

A lélek eledeléről

■ Életünket alapvető létszükségletek egész sora határozza meg. Étél nélkül napokig, víz nélkül órákig, levegő nélkül csak percekig vagyunk képesek megmaradni. A felsoroltak hiányát testünk egyértelműen jelzi. Érzések és testi megnyilvánulásai, úgynevezett pszichoszomatikus tünetek egész sora beszél belső lelki állapotunkról, a lélek beszédét azonban nehéz megérteni, saját magunk irányába is sokszor bizonyulunk siketeknek.

Vajon ki mondja meg, hogy mi hiányzik az életünkől? Vajon miféle lélekelemzés, lelki laborvizsgálat mutatja ki szívünk hiánybetegségeit? Krisztust sokan nevezik „áldott orvos”-nak, mert azokat is elmegy „megvizsgálni”, akiknek aligha volna erejük keresni Őt. Rettegő, bezárkózott tanítványait „Békesség néktek”-kel köszöntötte, azaz kimondta azt, ami hiányzott életükből. Életveszélyes, ha emberközi, az Isten és a világhoz fűződő kapcsolatainkból hiányzik a béke. Az ember gyakran visszavonul lelki csigaházába. A begubózott lélek magával vonszolja félelmeit, sérelmeit, amelyek időnként külső támadásba, háborúba kezdenek, de ugyanilyen mértékben vissza is hatnak, és fokozatos önpusztításhoz vezetnek.

Lelki létszükségleteinket tekintve a világvallások tanítása összecseng. Például maga az iszlám kifejezés a szalam, azaz békegyökből ered, és az isteni akaratba történő belenyugvást hirdeti. A távolkeleti vallások tao fogalmának gazdag jelentéstartalma tartozik a világ eseményeinek áramvonalába történő bele-simulás, összhangban élés a környezettel, harc, szembeszegülés helyett megbékélés, erőszakos beavatkozás helyett ráhagyatkozás a dolgok természetes rendjére. Nem azonos ez a semmittevés, Krisztus sem a tétlenségre buzdít, hanem olyan éberségre és éleslátásra, amely képes túltekinteni önmaga pillanatnyi sérelmein, félelmein. Arra ösztönöz, hogy ne zárkózzunk el saját bajunkkal, mert aki túl tud látni az őt éppen körülvevő falakon, akadályokon, amelyeket képtelenség elfogadni, amelyekkel lehetetlen azonosulni, az olyan ember előtt olyan távlat nyílik, amelybe érdemes bekapcsolódni, amely életadó lelki békével lendíti tovább életét.

Lengyel dr. Püsök Sarolta
lelkipásztor, tanár

Az élet Istené

Református tanítás életről, halálról, eutanáziáról, abortuszról, klónozásról

■ A XX. és XXI. század gondolkodó embere igen sok újszerű életkérdéssel szembesül, olyanokkal is, amelyekről egykor a civilizáció fejlettségi foka miatt nem is lehetett elmélkednie. A ma embere nemcsak az élet rejtelmeiről, hanem azon túl olyan kérdésekről is gondolkodni-dönteni kényszerül, mint az abortusz, eutanázia, szervátültetés, klónozás. Ezekkel a témákkal kapcsolatosan a Romániai Református Egyház is megfogalmazta válaszaikat, álláspontját *Az élet Istené* című kis füzetben, ahol Zsinata határozott, bibliai alapokon nyugvó útmutatást kíván nyújtani református egyháztagsainak és rajtuk keresztül az egész világnak. Dr. Pásztori Kupán István teológiai tanár az előszóban hangsúlyozza, hogy ez a kiadvány „nem törvény. A Zsinat nem akarja elvenni, és nem is veheti el a döntés jogát és felelősségét senkitől. Ez a tanítás elsősorban útmutató, gyámolító eszköz kíván lenni egyházunk tagjai számára olyan helyzetben is, amikor emberi szemszögből nézve úgy tűnik: jó döntés nincs.” Úgy gondolom, mindnyájunknak szüksége van ilyen útmutatásra, gyámolításra. A Zsinat állásfoglalása hat fejezetre oszlik: 1. Az életről szóló bibliai tanítás; 2. A művi terhességmegszakítás (abortusz); 3. A „kegyes” halál (eutanázia); 4. A szervátültetés (transzplantáció); 5. A klónozás; 6. Házasság, család, nemiség. Előző számunkban az életről szóló tanítást ismertettük, most az abortusszal foglalkozunk.

A művi terhességmegszakítás (abortusz)

A bibliai és egyházi tanítás szerint a nemi életet csak a házasságkötés után kezdhjük el, és a házasságon belüli abortuszról kellene itt beszélnünk. De a nagybetűs Élet ennél többet mond nekünk. Sok ilyen beavatkozás egyedülálló nőknél történik. Nem tehetünk úgy, mintha nem létezne.

■ A terhességmegszakítás azt jelenti, hogy az anyaméhben megtermékenyül a petesejt, elindul benne az élet csírája, rendszeres körülmények között kb. 9 hónapig (39 hétig, vagyis 273 napig) növekszik a magzat az anyaméhben, majd világra jön az újszülött. Az anyaméhben elindult életet az első két hónapban, az első nyolc hétben embriónak nevezik, majd magzatnak. A természetes, elvárható folytatás az lenne, hogy az édesanya megszülje gyermekét úgy, hogy ott van mellette a férje, az újszülött édesapja, aki gondoskodik a legyengült feleségéről, szeretettel veszi körül, és mindent megtesz azért, hogy az édesanya biztonságban érezze magát, mielőbb megerősödjék, és együtt nevelik fel „boldog” családi környezetben a gyermeküket, gyermekeiket.

Ez a természetes, elvárható folytatás azonban csupán az esetek felében következik be, s úgy gondolom, a „boldog” jelző ezeknek az eseteknek a nagy részében is elmarad, az esetek másik felében megszakítják a terhességet, azaz bizonyos beavatkozások (régábban „hózzáértó” öregasszonyok, az ötvenes évektől orvosok) által eltávolítják az embriót vagy sok esetben a magzatot az anyaméhből.

Országoként változó ez az arány, ahol államilag tilos az abortusz, ott kisebb, de vannak országok, ahol sokkal nagyobb az abortuszok száma, mint az élve születéseké. Világszinten évente 30–50 millió terhességmegszakítást hajtanak végre. Azaz 30–50 millió olyan nemi kapcsolat történik, amelynek következtében, amint nagyon valószínűsíthető volt már előre is, megtermékenyül a petesejt, elindul egy új élet, a nő és a férfi azonban utólag döbben rá, hogy nem is akar gyermeket. Ez első hallásra érthetetlen, felfoghatatlan, hogy ilyen nagy számban ilyen „balesetek” történjenek, úgy tűnik, inkább valamilyen általános felelőtleneségről, tájékozatlanságról

van szó, amelyet feltétlenül orvosolni kell.

A férfi felelőssége

Az abortusszal kapcsolatos vélemények – akár azok, amelyek a nők jogairól szólnak (azt tehetnek a testükkel, amit akarnak), akár azok, amelyek a magzatot élőlénynek nevezik, és mivel kiszolgáltatott helyzetben van, a magzat jogait képviselik – leginkább az anyáról és az anyához szólnak. Szeretném itt nagyon nyomatékosan megszólítani férfitestvéreimet. Nem a nő az elsődleges felelősség, hanem a férfi! A férfi az „erősebbik” nem. A férfi feladata a gondoskodás. Férfi nélkül nincs megtermékenyítés (a mesterséges megtermékenyítésnek nem lesz abortusz a folytatása). A terhességmegszakítások nagy része azért történik, mert mikor kiderül, hogy jön a baba, a férfi eltűnik, vagy az addig erős titán ellágyult, tehetetlen, gyáva nyuszivá változik.

Társadalmi háttér

Az államok különbözőképpen viszonyulnak a terhességmegszakításhoz: egyesek teljeséggel tiltják (pl. Málta), mások bizonyos feltételekhez kötik, a legtöbb esetben azok az országok, amelyek engedélyezik az abortuszt, a terhességnek bizonyos koráig tekintik elvégezhetőnek. Feltételként rögzíthetik egyes törvények például, ha a megtermékenyítés után derül ki, hogy a terhesség veszélyezteteti az édesanya életét, vagy ha az újszülött nagy valószínűséggel fogyatékos lesz, az anya családi és szociális okokra hivatkozva kéri a beavatkozást. Romániai adat nem elérhető, ám sokatmondó, hogy Magyarországon az esetek 97%-ában válságállapotra hivatkoznak a terhességmegszakítást kérők, csupán az esetek 3%-ában történik az abortusz amiatt, mert bár

a szülők szeretnék a gyermeket, nem lehet megtartani.

Mi történhetett?

A szerelmespár nem tudta, hogy ebből baba lehet? Előfordulhat. Főleg fiataloknál, kiskorúaknál. Finnországban élő barátom mondta, hogy olyan felvilágosító könyv, amelyet mi itthon szemérmesen nyitunk ki, náluk iskolai tankönyv. A keresztyén családban szeretetben történő felvilágosítás, a tanárok megfelelő tanításával karöltve nem a kiskorúak tömeges nemi életét eredményezné, hanem megfontoltabbá tenné őket, elriasztaná a meggondolatlan lépéstől, illetve felkészítené arra, hogy ha mégis megteszik azt a lépést, akkor annak milyen következményei lehetnek. Ha kiskorú lány kerül terhességmegszakításra, e mögött legtöbb esetben a tájékozatlanság állt. A férfi ígért fűt-fát, aztán eltűnt. Elképzelhető, hogy a legtöbb esetben ez történik. Fontos lenne minden alkalmat megragadni, a férfiakat felkészíteni férfiúi felelősségükre. Idejében, amíg lehet. Ne a tévé vagy mozifilmek adják hozzá a mintát, hanem a Biblia. Jó lenne a lányokat kissé szemérmesebbnek nevelni, a fiúkat megtanítani a felelősségvisszafordításra. Ebben a feladatban legkevésbé sem fog segíteni a tévé vagy a bulvársajtó, viszont segíteni szeretne az egyház, a református gyülekezet. Éljük ezzel a lehetőséggel még mielőtt késő lenne.

Éltre szóló trauma mindenkinnek, akinek köze van a terhességmegszakításhoz: édesanyának, az ún. apának, orvosnak, családnak, rokonságnak. Valószínűleg legtöbben nem is tudják, milyen testi és lelki hatásai, következményei lehetnek az ilyen beavatkozásnak. A terhességmegszakítás nemcsak megszüntet valamit, hanem amint a legtöbb esetben lenni szokott, meg is kezd valamit, sajnos kellemetlen dolgokat, talán meddőséget, testi betegségét, lelki traumát, lelkiismeret-furdalást, amit egész életben hordozni kell. Amit már nem lehet „megszakítani”, visszafordítani.

Tanítsuk meg gyermekeinket az élet tiszteletét. Tiszteljük az életet már magzati állapotá-

tól, indulása pillanatától kezdve, tiszteljük az édesanyákat és az anyaságot, a családot mint intézményt, amely a legmegfelelőbb környezet a gyermek(ek) felneveléséhez. Az lenne a legfontosabb, ha gyermekeinket úgy nevelnénk, hogy tisztában legyenek tetteik következményével, és amikor már családot alapítottak, érezzék döntéseikben a felelősséget, legyenek megfontoltak és óvatosak. Ehhez elsősorban nekünk, szülőknek kell példát mutatnunk. A zsinati tanítás megfogalmazza: „Az életről szóló bibliai tanítás arra kötelez minket, hogy az életet – már indulása pillanatától kezdve – féltő tisztelettel óvjuk. Tiszteljük az édesanyákat és az anyaságot, neveljük a fiatalokat a szülői hivatásra.”

Az édesanya szemszögéből

Ha gondviselő férj áll az édesanya mellett, akinek hűséges segítőtársa lehet, azaz keresztyén családban él, nagyon kicsi a valószínűsége, hogy a döntés terhességmegszakítás legyen. Leginkább akkor születik ilyen döntés, ha az anya egyedül marad a gondjával. Az is lehet, hogy ott van mellette egy férfi, de nem számíthat rá. Mi vezetheti az anyát a terhességmegszakításra? 1. Nincs férjnel, félhet a szüleitől, nehogy megtudják. Nehéz kimondani, de a szülőknek gyermekük mellett kell állniuk, szeretettel, még ilyen helyzetben is. 2. Karriert szeretne építeni, de egy gyerek ebben akadályozná. 3. Van már gyerek, talán nem is egy, nem hiányzik még egy, már a meglévőkről sem tudnak gondoskodni.

Egyházunk tanítása, hogy a szaporodásra és sokasodásra kapott parancsot megelőzi Isten áldása (1Móz 1,28). Ennek értelmében a felelőtlen terhességmegszakítás egyben áldásmegszakítás is. A jövőben édesanyáknak üzeni: jusson eszükbe Isten áldása. Lehet, hogy első pillanatra ijesztő a nem kívánt terhesség, de később egy életen át megtapasztalja, hogy Istentől kapott ajándék. Ha odáig jutott a pár, hogy megfogant az élet az anyaméhben, akkor vállalni kell a következ-

ményeket. Mindennek következménye és ára van. Nagymamám idejében ez nem okozott gondot. Ő 14 évesen konfirmált, következő évben férjhez ment, s még nem töltötte be a 16. életévét, amikor megszülette első fiát, majd még három fiúnak adott életet. 76 évet élt, együtt nagyapámmal, mindegyik fia házasságot kötött, és a maga környezetében tiszteletre méltó életet élt. Manapság azonban sokan élni szeretnének a házasság nyújtotta örömmel, de nem akarják feladni függetlenségüket és azokat az álmaikat, vágyaikat, amelyeket esetleg nem tenne lehetővé a családi élet.

Kivételes helyzetek

A Református Egyház ugyanakkor a világi törvényekkel egybehangzóan elfogadja, hogy a személyiség védelmének joga és más emberi jogok csak az élve született utódokra vonatkoznak. Öt kivételes esetben, orvosi véleményezés alapján a Református Egyház indokoltan tartja a terhesség művi megszakítását: 1. a terhesség fenntartásával az édesanya élete veszélyben van; 2. a terhesség fenntartásától az édesanya szellemi-lelki összeomlása várható; 3. a születendő gyermek nagy valószínűséggel fogyatékos lesz; 4. a terhesség nemi erőszak következménye, kivéve, ha az édesanya vállalja a gyermekét; 5. a leendő édesanya kiskorú.

Ezekben az esetekben az egyház kötelessége lelkigondozóként az édesanya mellé állni, befogadó közösségként az érintettek mellé állni. Az érintetteknek meg kell tudniuk, hogy az egyházban számíthatnak közösségi támogatásra, lelki vigasztalásra és szakszerű tanácsadásra.

Húsvét ünnepén halljuk meg az örömhírt: Jézus Krisztus feltámadása azt jelenti, hogy Isten elfogadta a Megváltó nagypénteki váltságshalálát, érte megbocsátja bűneinket. Kérjük imádságban, és fogadjuk el Istennek ezt a bocsánatát. Az Úr pedig azt mondja, amit sokaknak mond a Bibliában: „Megbocsátattak a te bűneid, eredj el, és többé ne vétkezz”.

Ágoston-Palkó Attila
szászfenesi lelképítész

Hit, zene és tudomány a kolozsvári Református Kollégiumban

Időkről, nemzedékekről Székely Árpád igazgató-karnaggyal

Az 1989-es rendszerváltás után az Erdélyi Református Egyházkerületnek (EREK) megadott a lehetőség, hogy újraindítsa 1948-ban államosított iskoláit. A jelenlegi kilenc erdélyi református kollégium közül elsőként a Kolozsvári Református Kollégium nyitotta meg kapuit 1990. október 1-jén. Míg akkor a gyereklétszám nem haladta meg a 250-et, jelenleg 500-an tanulnak a kollégiumban óvodától a posztliceális oktatásig. A tanintézet általános helyzetéről, az ott alkalmazott nevelési elvekről Székely Árpád igazgatót kérdeztük.

NAGY-HINTÓS DIANA

– Nagy kihívás volt újraindítni a kollégiumot XX. századi modern tanintézményként, de tiszteletben tartani és továbbvinni a több évszázados hagyományt, hiszen Apáczai Csere Jánosnak köszönhetően a Kolozsvári Református Kollégium Erdély egyik leghíresebb tanintézetévé vált a XVII. század közepétől. Már az újrainduláskor megfogalmazódott a legfontosabb cél: tudomány és hit kölcsönhatásának megvalósítása a hitvallásos nevelés érdekében. Erre törekedve állandó jelleggel fejlesztettük iskolánk felszerelését, hogy megfeleljen a XXI. századi követelmé-

– A kollégium nagy érdeme, hogy felkarolta a közép-erdélyi szórványból érkező diákokat, és az árvaházakból, felbomlott családokból származó fiatalokat, nekik külföldi támogatók segítségével szállást és étkezést biztosít. Támogatási rendszerünk kialakításában és fenntartásában fontos szerepe van az ének-karnak, amely 23 éve missziós munkát végez, felvállalva nem csak a kórusirodalom remekműveinek megszólaltatását, hanem bizonyágtételeiben a gyülekezetek lelki életének gazdagítását is. Az énekkari tevékenység nem egyszerű éneklés: közösségi éneklés, amely a fiatalok jellemét sokoldalúan fejleszti (figye-

tételünkkel missziós munkát végezve. Nagyon sok szép emlékét őriznek diákjaink ezekről a fellépésekről. Köszönettel tartozunk az Erdélyi Református Egyházkerületnek az anyagi és szellemi támogatásért, magyar közösségünknek, amerikai, kanadai, német- és magyarországi támogatóinknak, barátainknak és persze a kollégium közösségének (pedagógusoknak és alkalmazottaknak) a kitartó, rendszeres munkáért, amellyel 23 éve támogatják az erdélyi magyar református ifjak képzésének ügyét.

– Mit tud adni a hitvallásos nevelés a XXI. századi szekularizációs törekvésekkel szemben?

– Sokszor feltevődött a kérdés, hogyan is kellene a mai ifjúságot nevelni, mit kellene tanítani, ami érdekelné őket ahhoz, hogy eredményes legyen a munkánk. Véleményem szerint minden ifjúnak kötelessége elsajátítani az egyetemes értékeket (hit és szeretet, egymásra való odafigyelés, határozottság, a munka megbecsülése), amelyek nélkül nem lehet létezni. Még akkor sem, ha a mai társadalomban

ROHONYI D. IVAN

Egyetemes értékeket (hit, szeretet, egymásra való odafigyelés, a munka megbecsülése) közvetítenek

nyeknek. Nevelési programunkat úgy állítottuk össze, hogy diákjainkból jó, erdélyi, magyar keresztyéneket neveljünk, olyan ifjakat, akiknek identitásában a magyarságtudat mellett fontos a református hitre épülő világnézet, ezáltal becsületes, munkaszerető, toleráns, szerény, szülőföldjüket szerető polgárokká válnak, akik céljaikat igyekeznek szülőföldjükön megvalósítani. Erre ékes bizonyíték több száz, főiskolát befejezett lelkész, oktató, kántor, művész, közgazdász, mérnök stb., akik az elmúlt 23 évben végeztek nálunk.

– A módosult társadalmi körülmények, a közoktatásbeli törvénykezési kuszaságok mellett a nehézkes restitúciós folyamat hogyan hat a tanintézmény életére?

– Az ókollégiumban az egyház és az önkormányzat támogatásával állandó javításokat végzünk, de most már szükségünk lenne a kollégium új épületére, ahol a Sincai-líceum működik. Reméljük, hogy Isten segítségével majd ez az épület is visszatér jogos tulajdonosához, az Erdélyi Református Egyházkerülethez.

– A Református Kollégiumban mindig is sok volt a bentlakó...

lem, memória, logikus gondolkodás, egymásra való odafigyelés, zenei hallás, szép hang, szép beszéd). A középiskolás diákok több mint fele kórustag, szerintem minden diáknak meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy hangját és zenei hallását fejleszthesse. Minden ember kapott az Úristentől ajándékba valamennyi zenei hallást, amelyet egy pedagógusnak kötelessége fejleszteni. Nagyon sokszor teljesen reménytelen és zeneileg kevésbé tehetséges diákból 12. osztályra kiváló kórustag lett. Megalakulása óta a kórus több mint 400 koncerten lépett fel. Egyik fontos támogatónk, Sitta von Eckardstein bárónőnek köszönhetően 9 koncertkörutat szerveztünk Németországban, de folyamatosan részt veszünk magyarországi kórustalálkozókon, fesztiválokon, illetve a Romániai Magyar Dalosszövetség rendezvényein. Talán énekkarunk az egyetlen, amely évek óta fellép a nemzeti ünnepeken Kolozsváron szervezett műsor alkalmával. Hagyományos karácsonyi koncertünk népes közönséget vonz. Gyakran kis, vidéki egyházközségekbe látogatunk, bizonyásg-

úgy tűnik, hogy nem az ilyen tulajdonságokkal rendelkező emberek érvényesülnek. A hitvallásos nevelés ilyen felkészítést nyújt diákjainknak, akiket megvéd a XXI. század sokszor csábító, de voltaképpen megrontó ingoványától. A hit, a bizalom, a remény, a szeretet erőt ad ahhoz, hogy az élet nehézségeit le tudják küzdeni, és közösségekben tudjanak maradni, elkerülve a magányt, kizártságot, alkoholizmust, drogfüggőséget, a társadalom peremére való sodródást.

– Mennyire lehet a fentebbi elveket elfogadtatni a mai fiatalokkal?

– Úgy tűnik, hogy ezek az elvek ma már nem divatosak. Ha a Bibliában megírt igazságok több ezer éve fennmaradtak, és a mai napig érvényesek, akkor mindenki számára nyilvánvalóvá kell válnia, hogy nem a múltó divat határozza meg az igazi értékrendet. Ezt a mai ifjúságnak is tudomásul kell vennie. Itt jön a nevelési munka neheze: meggyőzni az ifjakat, akiknek személysége és jelleme most van alakulóban, hogy ez jelentheti számukra a jövőt, az életet.

Szeretettel szolgáljatok egymásnak

Négy éve telefonos szeretetszolgálat

Mindennapi kenyereinkre a Kolozsvári Magyar Napokon adakoznak

■ A tisztelt olvasó számtalanszor láthatta már a Református Telefonos Szeretetszolgálat (RefTelSz) nevét az újság hasábjain, könnyen megjegyezhető telefonszámunkat (0264/56 56 56) is többször hallhatták már. A 870 betelefonáló közül egyesek segítséget kértek, mások segítséget kínáltak rászoruló embertársaiknak. A szeretetszolgálat önkéntesei hétről hétre azért gyűlnek egybe, hogy betöltsék a rést, melyet egy városi szolgáltatás, segélyhívószám vagy netalán családtag sem tölt be egy-egy válságos helyzetben: segítő kéz a bevásárlásban, ügyintézésben, utazásban, asztalterítésben, együtt gondolkodásban, és mindennek felett a közös imában. Ügyeleteink során arra törekszünk, hogy a gyülekezetbe visszacsatlóssunk azon betelefonálókat, akik valamilyen oknál fogva elmaradtak közösségüktől. Négy éve önkénteseink betegeket, nagycsaládosokat, munkanélkülieket, hajléktalanokat vigasztalnak és lelkesítenek. A nehézségek ellenére a következő években is minél több embertársunkkal szeretnénk megosztani a munkatársi közösségünkben, betelefonálóinkkal való beszélgetéseinkben jelenlévő örömet.

A RefTelSz a város lakóit mozgósító tevékenységeket is

szervez. Ilyen az Adventi Szeretevendégség, mely több száz ember részére kínál ünnepi műsort és meleg vacsorát, továbbá a Mindennapi kenyereink program, melyet a Kolozsvári Magyar Napok alatt összegyűlt adományok tesznek lehetővé, valamint az egynapos nyár végi gyerekkirándulás 7–14 évesek számára.

Az elmúlt években számos bemutatót tartottunk Kolozsvár és Marosvásárhely református gyülekezeteiben, ifjúsági találkozók, konferenciák. Legutóbb a Kárpát-medencei Református Egyetemi Gyülekezetek Találkozásán, illetve a Kolozsvári FIKE istentiszteleten vettünk részt lehetőséget nyújtva az érdeklődőknek a bekapcsolódásra, terepmunkára.

Köszönjük kolozsvári támogatóink szép példamutatását kitartásban, hűségben, áldozatkészségben és pontosságban. Hívjanak bizalommal továbbra is péntekenként 15–20 óra között, és kapcsolódjanak be a közel 40 önkéntest számláló közösségünkbe.

Református Telefonos Szeretetszolgálat, gondolkodjunk együtt!

Sajó Enikő
sajtófelelős

Adventi Szeretevendégség, százaknak

Györgyfalva – három néprajzi vidék határán

Angyaltáborok helyszíne is a Bethlen-ház

■ Györgyfalva (Gheorgheni) Kolozsvártól 8-10 kilométerre fekszik, délkeletre. A tavaly elkészült aszfaltútnak köszönhetően 10 percre korlátozódott a falu-város közötti „távolság”. Közigazgatásilag Erdőfelekhez (Feleacu) tartozik. Mintegy ezer lakója van. Közvetlen szomszédai 4-5 km-re: Erdőfelek, Rőd, Ajtony és Kolozspata, de csak mezei út vezet ezekhez. Néprajzi szempontból Kalotaszeg, Mezőség és Aranyos mente találkozási pontja. A népviselet a kalotaszegihez hasonlít a legjobban, de nem annyira díszes, mint a Nádas mentén. Nyelvjárása a kalotaszegi és a mezőszegi ötvöződése.

Az 1333-as pápai tizedjegyzék Villa Georgii néven említi (később Gyurfolva, Gewrgfalwa, Ghyerghfalwa stb.), ekkor már temploma és papja volt. A falu lakossága a 16. század végén lett református. A görög katolikus románok 1733-ban 85-en voltak, templomukról 1869-ben történik említés. Az első baptista 1905-ben jött a faluba, imaházat 1952-ben építettek. A lakosság száma a 20. század elején meghaladta a kétezret, a 2011-es népszámlálás szerint 983 (850 magyar). Római katolikus kb. 100, ortodox kb. 100, baptista 16, pünkösdisták 11, görög katolikus 3. A református gyülekezet 2012 januárjában 747 főt számlált. A falu határa mindig kicsi volt (lakosonként 0,7 hold), ezért vásároltak földet a patai, de a távoli tordai határban is, ezért volt jellemző régen is a kiköltözés a kolozsvári Szoporba, Kolozspatára, Kolozskarába, Bodrogba, a 20. században Kolozsvárra, majd még messzibbre.

Sokáig Bitangfalvának is nevezték, ugyanis tudomásunk szerint 1859-től 1928-ig a kolozsvári „szülőházból” és magányosoktól gyerekeket hoztak gondozásra, akik után az állam szép pénzt fizetett. Volt idő, amikor száznál is több ilyen gyereket tartottak a faluban.

Testvérgyülekezetünk Adventsker (Zwolle, Hollandia), a felvidéki Nagyida (Szlovákia) és a magyarlétai gyülekezet.

A györgyfalvi reformátusok 1762-63-ban építették első templomukat fából, kazettás mennyezettel, festett bútortal. Ebből megőrződött a szószékkorona, id. Umling Lőrinc munkája. A ma is álló templomot 1887-ben építették, mivel a régi már dűledezett. 1912-ben

felépítették a tornyot, kölcsönből (15 ezer korona). A három harang 1845-ből, 1962-ből és 1976-ból való. A templomban karzatot alakítottak ki 1937-ben. Az úrasztala 1977-ben készült, a kazettás mennyezet 1985-ben, a szószék faburkolata 1987-ben, a kőpadló 2005-ben, az új padok és karzatok 2006-ban. A XX. század közepén épült kántori lakás jelenleg tájházként működik.

Gyülekezeti ünnepélyek és összejövetelek helyszíne, a falu kulturális életét, az ifjúság összefogását szolgálja az egyház-köztség által 1994-ben épített Bethlen-ház, amely kiválóan alkalmas konferenciák és tanfolyamok, találkozók, rendezvények szervezésére, turisták fogadására. Az utóbbi évek jelesebb eseményei: ökumenikus istentiszteletek, „öregek délutánja”, vakációs bibliahetek, nőszövetségi találkozók, táborok (fotó, színi, tavaly 4 néptánc tábor), holland-magyar lelkésztozábbképző tanfolyamok. A legérdekesebbek talán az angyaltáborok, ahol ma már egyre ritkábban tapasztalható közösségi összefogással árvákat és utcagyerekeket nyaraltat a falu lakossága.

Antal Csaba
györgyfalvi lelképásztor

Kide, tündérváros a végeken

■ Mezőség és Kalotaszeg határán fekszik Erdély egyik kevésbé ismert mikrorégiója, a Szamosvölgy. A Szamos völgyére merőlegesen sorakoznak egymás után Borsa, Doboka, valamint az Esztény völgye. Szamosvölgy magyarsága számottevően csökkent, helyenként teljesen vagy nagyrészt megszűnt. Mind Esztény, mind Doboka völgyében már csak kisebbségben élnek magyarok. Az újonnan alakult kolozsvári egyház-megyéhez a Szamosvölgyről a Borsa-völgyi települések tartoznak: Válaszút, Kolozsborsa, ehhez tartozik Gyula és Bádok; majd Kide, amelyhez Csomafája tartozik; Fodorháza, ide tartozik Magyarderzse, Páncélcseh és az Esküllők; végül pedig Ördögkeresztúr.

Az ősszel múlt négy éve, hogy Kideben szolgálok, abban a faluban, amelyet megérkezésekor egykori katolikus kollégám így jellemzett: „Végre itt vagyok. Nem ismerek senkit. Senkivel semmiféle szálak össze nem kötnek a kíváncsiságon kívül. Társtalan, idegen, független vagyok a három erdő közé tévedt, sötét völgy fejében a világtól elzárt kis magyar faluban. A házaknak semmi köze sincs az emberekhez. Úgy vannak a görbe dombokon, hajlásokon elszórva, mintha a kőkorszakból maradtak volna vissza. Nyers természékláblól vannak összerakva, vakolatlanok, és fekete zsúpszalmából magas tetőt kontyoltak nekik. Kietlenül, furcsán hatnak. Négy templom és három pap imádkozik benne, nyolcszáz lélek lakja. Rátartni nemes emberek, kiknek elődei a dobokai várban Izabella királynőnek voltak ajtónállói.” (Nyíró József: *Isten Igájában*)

Az elmúlt közel egy évszázadban csupán annyit változott ez a közösség, hogy már csak egyetlen zsúpolt szalmafedeles ház maradt, és az egykori 800 emberből és 3 papból már csak 180 ember és egy lelképásztor maradt.

Cs. Kovács Katalin, csomafajai származású nyugalmazott

Múzeum az utolsó szalmafedeles házban

magyar tanárnő és író, *Időringató* című kötetében így jellemzi Kide: „Ez a falu maga Erdély. Olyan tündérváros, amely a fejedelmi Erdély örökségét élte, halálában is. Négy templomban harangoznak itt, katolikusok, reformátusok, unitáriusok mellett görög katolikus románoknak is van itt egy piciny fatemploma.”

Kide sajátos fekvése, elszigeteltsége tündérvárosi településsé varázsolja, és feltehetőleg ennek az elzártságnak köszönhető, hogy megmaradt többségében magyarnak.

Első okleveles említése 1332-ből ismert Kyda alakban, de a mai református templom épülete a körülötte végzett régészeti feltárások szerint már a 12-13. században is állt. A falu nevének eredetét illetően a következő naiv elméletet olvashatjuk az egykor itt szolgáló református lelkész által írt néhány lapos falu- és egyháztörténetben: „*Akárhol és az ember, mindenhol kőre bukkan. A KIDE név is a kőből származtatható, s valahogy így lehet vezetni: itt kő van, kő itt, kőide, Kide.*”

A település lakói egykor a Dobokai vár szolgálatában álltak, mint a vár katonai szolgálatát ellátó várjobbágyok és a gazdasági teendőket ellátó vár-

népek rétegéhez tartozók. A birtokviszonyok és a történeti hagyomány alapján valószínűsíthető, hogy Kide, a történeti források szerint, a 18. század közepén jellegzetesen egyetlen nemesek által lakott falu, Bádokkal és Csomafájával együtt a várjobbágyoknak a nemesség soraiba emelkedésével vált kismemesi faluvá.

Ma közel 160 tagja van az egyházközségnek, mégis gazdag egyházi és kulturális élettel élő közösség ez. Évenként húshagyó keddi bált szervezünk, ünnepelünk március 15-én. Gyermekünket táborozni vittük a zarándi hegység lábainál fekvő, Lippa melletti Kladovára (immár harmadik éve), augusztusi vakációs biblia táborunkban közel 40 gyermek és fiatal dicséri egy héten keresztül az Urat, bár a faluban csupán 17 gyermek lakik. Bibliahetünket a szombati családnapi és vasárnapi a gyülekezet előtt a héten tanultak bemutatása zárja. Évente holland, amerikai és kanadai csoportok látogatnak meg, közös vacsorán ismerkedünk egymás kultúrájával, életével. Október első szombatián szervezett falunapunkat tavaly Kide egyik leghíresebb személye, Sípos Dávid kőfaragó halálának 250. évfordulója tette rendkívülivé. Az akkor megnyitott vándor képkiallítás azóta már Bonchidán is megfordult, és reményeink szerint egyre több településre eljut. Évenként ellátogatunk a Kolozsvári Református Kollégium karácsonyi koncertjére, ez most már elengedhetetlen része az ünnepre való hangulódásunknak.

Kis gyülekezetünk nagy feladat előtt áll: már tavaly megkaptuk az Árpád-kori templom felújításához szükséges engedélyeket. Már csak az anyagiakért imádkozunk és pályázunk. Vállaltuk a Borsa völgyében, de lehet, hogy az egész Szamosvölgyen lévő egyetlen szalmafedeles ház felújítását és múzeumként való működtetését.

Az a kis falu és gyülekezet, amelynek több évszázados múltja, egyre élénkebb és tartalmasabb jelene van, úgy hiszem, ma már jogosan és Istentbe vetett bizalommal állíthatja, hogy jövője is van, hiszen ahogy Berzsenyi Dániel írta: *nem sokaság, hanem lélek az, ami a szolgálathoz és a megmaradáshoz szükséges.*

Nagy Tibor Sándor
kidei lelképásztor

